

Kent ve Kalkınma İlişkisinde Filyos Örneği

Seda TAPDIK*

Geliş Tarihi (Received): 13.10.2022– Kabul Tarihi (Accepted): 30.11.2022

Öz

Kent kalkınmasının önünü açacak her türlü kamu politikası bugün dünyada kentlerin yerini göz ardı edemediğimiz gerçeğiyle birleşince hayati bir önem kazanmaktadır. Yerel kamu politikalarının başarılı olarak adlandırılmasında halkın memnuniyeti büyük bir etkidir. Memnuniyetin ölçülebilmesi için ise halkın belli bir bilgi düzeyine sahip olması gerekmektedir. Bu fikirden yola çıkılarak oluşturulan bu çalışmada öncelikle Filyos kentinde Vadi Projesi hakkında halkın genel bilgi ve memnuniyet düzeyinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Daha sonra da proje süreci sonrasında kentte ortaya çıkabilecek sorunlar hakkında halkın taşıdığı kaygı ve projenin kentin kalkınmasındaki rolü katılımcıların görüşlerine dayanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan alan araştırması sonucunda elde edilen en önemli bulgulardan biri projeye yönelik halkın genel bilgi ve memnuniyet düzeyinin belli bir seviyede olduğudur. Halkın projeye yönelik daha ziyade olumlu bir görüşe sahip olduğu bu çalışmayla ortaya çıkmıştır ki projenin bölgenin kalkınmasına katkı sağlayacağına dair algı oldukça yaygındır. Katılımcıların cevapları doğrultusunda halkın en büyük kaygısının ise çevreye ve kentleşmeye yönelik oluşacak muhtemel sorunlarla ilgili olduğu da tespitler arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Batı Karadeniz Bölgesi, Filyos, Kalkınma, Kent, Zonguldak.

The Example of Filyos In The Relationship Between Urban and Development

Abstract

All kinds of public policies that will pave the way for urban development gain vital importance when combined with the fact that we cannot ignore the place of cities in the world today. Public satisfaction is a major factor in the success of local public policies. In order to measure satisfaction, the public must have a certain level of knowledge. In this research, which was created based on this idea, first of all, it was aimed to measure the general knowledge and satisfaction level of the people about the Valley Project in the city of Filyos. Then, the public's concern about the problems that may arise in the city after the project process and the role of the project in the development of the city were tried to be determined based on the opinions of the participants.

One of the most important findings obtained as a result of the field research is that the general knowledge and satisfaction level of the public towards the project is at a certain level. It has been revealed by this research that the public has a rather positive view towards the project, and the perception that the project will contribute to the development of the region is quite common. In line with the answers of the participants, it is also among the findings that the biggest concern of the public is related to the possible problems that will arise regarding the environment and urbanization.

Keywords: Black Sea Region, Filyos, Development, Urban, Zonguldak.

---

* Öğr. Gör. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devrek Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü. ORCID: 0000-0003-3411-1799 , e-mail: seda.tapdik@beun.edu.tr

Giriş

Kentlerin sahip olduğu özellikler ve taşıdığı potansiyel için oluşturulmuş doğru politika ve yatırımlar kentlerin sosyo-ekonomik kalkınmasında büyük bir etkiye sahip olmaktadır. Yerel anlamda kurulan ortaklıklar ise kentlerin sosyo-ekonomik kalkınmasında en önemli unsurlardan biri olarak düşünülmektedir. Bu noktada kent aktörleri içerisinde halk/ vatandaş/ kenttaş desteğinin alınması politikaların başarılı olarak kabul görmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu düşünceden hareketle yola çıkılan bu çalışmada Filyos Vadi Projesi örneği üzerinden halkın kent kalkınmasına yönelik tutumu ölçülmeye çalışılmıştır. Proje kapsamında yapılması planlanan liman hem Filyos kenti için hem de bölge için oldukça büyük beklentinin oluşmasına neden olmaktadır. Çünkü söz konusu projenin tamamlanmasıyla Filyos önemli bir liman kenti olacak ve kuşkusuz bu durum kentin sosyo-ekonomik yapısında olumlu yönde değişiklikleri de beraberinde getirecektir.

Bu araştırma Filyos kentinin kalkınması ile halkın memnuniyet düzeyi arasında ilişkinin tespit edilmesi amacıyla yola çıkılarak planlanmıştır. Halkın memnuniyet düzeyinin ölçülebilmesi için ise halkın bilgi düzeyi yeterliliğine sahip olmasının gerekliliği düşünülmektedir. Yerel halkın memnuniyet/ memnuniyetsizlik durumuna yine halkın beklenti ya da kaygıları yön vermektedir. Bu nedenle halkın olası beklenti ve kaygılarını ortaya çıkarmaya çalışmak çalışmanın hedefleri arasında bulunmaktadır. Bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada öncelikle kent ve kalkınma konusuna kavramsal olarak değinilmiş daha sonra Filyos kenti özelinde projeye dair bilgilerle de beslenerek araştırma konusu için çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın son yani üçüncü bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilerek sonuç kısmında durum yorumlanmaya çalışılarak birtakım önerilerde bulunulmuştur.

1. Kent ve Kalkınma

Kalkınma kavramının İngilizcedeki karşılığı olan 'development' aynı zamanda gelişme kavramına da karşılık gelmektedir. Bu sebeptendir ki literatürde kalkınma ve gelişmenin sıklıkla yakın anlamlarla kullanıldığı görülmektedir. 1950'lerde ortaya çıkan kalkınma kavramı ilk zamanlar büyüme kavramıyla eşdeğer olarak görülmüştür. Daha sonraki süreçte ise kalkınmanın sadece büyüme olmadığı aynı zamanda kalkınmanın sosyal bir boyutunun olduğu da anlaşılmıştır (Battal, 2011). Kalkınma olgusu sanayileşme dönemiyle tartışılmaya başlanmış ve daha ziyade ekonomik boyutuyla ele alınmıştır. İktisatçılar kalkınmayı sadece fiziksel gelişme büyüme olarak

değil bunun yanında, az gelişmiş bir ülkedeki sosyal, toplumsal ve ekonomik yapının da gelişmesi, yenileşmesi olarak adlandırmıştır. Mili gelirin artması, üretim faktör ve miktarlarında değişim, sanayinin milli gelir ve ihracattaki payının artması kalkınmanın temel öğeleridir (Han ve Kaya, 2008). Kalkınma yakın zamana kadar en çok ekonomik boyutuyla tartışılmalı olmasına karşılık, daha önce göz ardı edilmiş olan ve bugün daha ziyade ön plana çıkan sosyal ve çevresel boyutu da kapsamaktadır.

Kalkınma kavramının paradigma yaklaşımı olan modernleşmenin ilk olarak ağırlıklı olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde ortaya atıldığı düşünülmektedir. Söz konusu paradigma kalkınma sürecini toplumlarda gelenekselden modern olana evrilmesi olarak tanımlamaktadır (Ersoy ve Şengül, 1997). Zira kentleşme düzeyi de geçmişten günümüze, medeniyet ve gelişme ile ilişkilendirilmiştir. Sanayileşme dönemiyle ortaya atılan kalkınma kavramı kentlerde çevre sorunlarına da sebebiyet vermiştir. Bugün kalkınma ve gelişme olgusu içinde en fazla tartışılan konulardan biri de çevre konusudur. Dolayısıyla kentlerin kalkınmasında oluşturulan ve uygulamaya geçirilen çevresel politikalar önemli bir yer tutmaktadır. Dünya nüfusunun yoğun olarak kentlerde yaşıyor olması ve teknolojinin hızla gelişmiş olmasının kentte oluşan sorunlar (çevre, alt yapı, trafik, göç, nüfus) noktasında bir karşılığı da olmaktadır. Sözü edilen kentsel sorunlardan günlük hayatında oldukça olumsuz etkilenen halk için bu durum yaşadığı kentsel alanda sürdürdüğü yaşama dair bir memnuniyetsizlik yaratmaktadır. Bu nedendir ki yapılan kentsel politikalar oluştururken daha önce bahsedilen üç boyutuyla (ekonomik, sosyal, çevresel) konu ele alınmalıdır ki halkın memnuniyeti de kente sunulan katkı ile eş zamanlı artmış olsun. Bu noktada en önemli unsurlardan birisi politikalar noktasında halkın bilgilendirilmesidir bir başka deyişle politikaların oluşturulma sürecine halk katılımının sağlanmasıdır.

2. Kent ve Kalkınma İlişkisinde Filyos Vadi Projesi

Türkiye'nin en büyük limanlarından biri olması planlanan Filyos Limanı, Filyos Yatırım Havzası'nda yer alan ve Türkiye'nin önemle üzerinde durduğu ulusal bir yatırım projesidir. Filyos Limanı, Filyos Endüstri Parkı, Filyos Serbest Bölgesi ve Geliştirme Alanını da içeren bu yatırım havzasına Filyos Vadisi Projesi adı verilmiştir. Araştırma konusunu kapsayan Filyos Vadisi Projesi, Aşağı Filyos Vadisi'nde yer almaktadır. Zonguldak iline bağlı Çaycuma ilçesinin idari sınırları içerisinde yer alan proje alanı, kuzeyde Karadeniz'le sınırlandırılmışken; doğuda Bartın ili, batıda Zonguldak'a bağlı Çaycuma ilçesi, güneyden ise yine Zonguldak' a bağlı Gökçebey ilçesinin Bakacaklı beldesiyle çevrilidir. Daha çok Filyos, Saltukova, Perşembe ve kısmen de

Karapınar beldesinin batı kesimiyle aycuma kentinin 3nemli bir alanını kapsayan proje içerisinde 3zellikle Sazk3y, G3keler, Aşağı İhsaniye, Derecik3ren, 3mleki gibi vadi tabanı ve akarsuyun ağız kısmına denk gelen k3yler Liman, End3stri B3lgesi ve Filyos Vadi Projesi genişleme sahasında yer alan başlıca yerleşim yerleridir.

Liman, T3rkiye'nin Akdeniz Havzası ile Karadeniz'in kuzeyindeki 3lkeler arasında 3nemli bir lojistik geçiş alanı olmasını sağlayacak ve 3lke ekonomisine 3nemli bir ekonomik gelir sağlama kapasitesine sahiptir. Filyos Limanı ile Karadeniz'de bulunan Romanya, Ukrayna, Rusya ve G3rcistan limanları arasında kurulacak d3zenli gemi ve Ro-Ro hatları, bu limanlar arasındaki i birliğini ve hacmini artıracaağı d33n3lmektedir. Buradaki en 3nemli iki nokta Filyos Limanı ile lojistik merkezinin mutlaka T3rkiye ana demir yolu hattına bağlantısının sağlanması ve Filyos Vadisi'nin ekolojik dengesinin korunması ve g3zetilmesidir. Bu proje ile aynı zamanda b3lgede sıklıkla meydana gelen sel ve takınların 3nlenmesi hedeflenmiştir. Projeyle birlikte yeni taşımacılık koridorları oluşturulması, İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nın trafik y3k3n3n azaltılması, nitelikli 3retim arttırılması, ulusal ve uluslararası taşımacılık ve ticaretin geliştirilmesi beklenmektedir ki t3m bunlar T3rkiye'nin kalkınmasının 3n3ndeki 3nemli engeller olarak g3r3lmektedir.

T3m bu anlatılanların yanı sıra Filyos beldesinin bağlı bulunduğu il olan Zonguldak bilindiği gibi çok uzun yıllardır emeğin kenti olarak adlandırılmaktayken g3n3m3ze gelindiğinde 3nemli kayıplara uğramış ve birçok fonksiyonunu yitirmiştir. 3zellikle yaşadığı genç n3fus kaybıyla ve istihdam alanı yokluğu sebebiyle sadece emeklilerin ikamet ettiği işlevsiz bir kente d3n3m3t3r. Buraya kadar bahsi geçen Filyos Vadi Projesi'nin yaratacağı istihdam alanının yanında T3rkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) da aynı b3lgede bir lojistik merkezi kurmak için harekete geçmiştir. Bu merkezle, Őirketin Karadeniz'deki doğalgazı Filyos Limanı'ndan karaya çıkartmayı planlıyor olmasıyla Filyos Vadi'nin kentin kalkınmasına 3nemli bir katkı sağlayacağı 3ng3r3lmektedir.

Filyos beldesinin bağlı bulunduğu il olan Zonguldak T33K verilerinden alınan bilgiye g3re 2017 yılında 596.892 olan n3fusu için her yıl d3zenli bir d33 yaamı ve bug3n 589.684 toplam n3fusa sahiptir. Tablo 1'de de verildiği 3zere Zonguldak 2020-2021 yılları arasında kişi sayısı bakımından 20.883 g3 almış buna karşılık 21.991 g3 vermiştir. B3ylece Zonguldak'ın bir yıl

içerisinde göç hareketlerine göre net göç hızı % -1,9 olarak hesaplanmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2022).

Tablo 1

Zonguldak İl ve İlçe Merkezleri Nüfus Artış Hızı

İl ve ilçe	Toplam nüfus	İl ve ilçe merkezleri nüfusu	Belde ve köyler nüfusu	Yıllık nüfus artış hızı (%)
Zonguldak	589 684	370 430	219 254	-2,6
Merkez	120 395	103 079	17 316	-6,3
Alaplı	42 927	20 447	22 480	-14,2
Çaycuma	90 362	28 060	62 302	-5,9
Devrek	56 925	26 856	30 069	-4,1
Ereğli	175 726	121 439	54 287	-5,2
Gökçebey	20 839	8 303	12 536	-7,5
Kilimli	33 620	20 095	13 525	-15,6
Kozlu	48 890	42 151	6 739	46,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022.

İllerin Sosyo- Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) 2017 verilerine göre de Zonguldak Türkiye sıralamasında 28. sıraya yerleşmiştir. Söz konusu endeks istihdam boyutuyla da değerlendirildiğinde, Zonguldak Türkiye ortalamasının üzerinde değerlere sahiptir. Örneğin, Zonguldak'ta iş gücüne katılma oranı %55,3 iken bu oran Türkiye genelinde %50,8 olarak hesaplanmıştır. Yine Zonguldak'ta çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfusa oranı %70,4 ile Türkiye ortalamasının (%67,8) üzerinde bir değere sahiptir (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017). Yine, İlçelerin SEGE Sıralaması 2022'ye göre Filyos beldesinin bağlı bulunduğu Çaycuma ilçesi Türkiye'de 3. Kademe gelişmiş ilçeler içindedir ki genel sıralamada da 308. Sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Çaycuma, Zonguldak'taki ilçeler arasında 4. Sırada bulunmaktadır (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022). Bunlara ek olarak TÜİK (2022) verileri incelendiğinde Türkiye'de illere göre ihracat tablosundan alınan bilgilere göre, 2022 Ağustos ayında Türkiye 21.337.300 bin USD gelire sahipken, Zonguldak 67.040 bin USD payı ile TR 81 bölgesindeki tüm illerden daha yüksek bir paya sahiptir.

3. Filyos Projesi Temelli Bir Alan Araştırması

3.1.Araştırmanın Önemi

İçerisinde Filyos Limanı, Filyos Endüstri Bölgesi, Filyos Serbest Bölgesi ve Serbest Bölge Gelişme Alanı'nı barındıran bu yatırım havzası Filyos Vadisi Projesi olarak adlandırılmaktadır (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı[BAKKA], 2022). Filyos Vadi Projesi, bölgede ekonomik kalkınmayı tetikleyecek, bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasını ve yatırım çekmesini sağlayacak önemli bir proje olup; projenin bölge ekonomisine katkı sağlayarak bölgeyi önemli bir ticaret merkezi haline getirmesi beklenmektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda; proje sonuçlarıyla yörenin/bölgenin kalkınma göstergelerinin yükselmesi beklenmektedir.

Bu ölçekte yatırım yapılan bir projenin başarılı bir şekilde devam ettirilmesi için halkın desteğinin alınması oldukça önemlidir. Bu bağlamda aşağıda kapsamı açıklanan çalışma ile, söz konusu proje hakkında yöre halkının projeye dair bilgi, beklenti ve memnuniyetlerinin ortaya konulmuştur. Araştırma, konusu bakımından ilk olma özelliğini taşımaktadır. Zira konu ile ilgili akademik alanda saha çalışması da bulunmamaktadır.

3.2.Araştırmanın Kapsamı Yöntemi ve Soruları

Araştırma konusunu kapsayan Filyos Vadi Projesi, Aşağı Filyos Vadisi'nde ve Zonguldak iline bağlı Çaycuma ilçesi idari sınırları içerisinde yer almaktadır. Yukarıda bahsedilen araştırma amacı doğrultusunda Filyos halkı, araştırmaya katılımcı olarak dâhil edilerek araştırmanın evreni belirlenmiştir. Bu evreninin büyüklüğü 5.776'dır (Çaycuma Belediyesi, 2022). Bu evreni temsil edebilecek örneklem büyüklüğü olup; çalışmada 516 kişiyle görüşülerek araştırma tamamlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi olarak anket metodu kullanılmıştır. Anket metodu bireylerin düşüncelerinin ve taleplerinin tespit edilebilmesi için en güvenilir yollardan biridir. Halkın Filyos Vadi Projesine dair bilgi, beklenti ve memnuniyetlerini saptayabilmek üzere araştırmacı tarafından oluşturulan soru formunda 45 soruya yer verilmiş ve soruların güvenilirliği çalışma başlamadan önce alandan ilgili akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda düzenlenmiştir. Ayrıca alan araştırması yapılabilmesi için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'na başvuru yapılmıştır ve başvuru sonucu 10.01.2022 tarihinde 121211 sayı ile alınmıştır.

Bu araştırmada genelde Türkiye, özelde ise Zonguldak yöresi açısından önemli bir yatırım ve istihdam alanı oluşturması beklenen Filyos Vadi Projesi'nin çevresel etkileri, yerel ve bölgesel

kalkınma, istihdam ile yöre halkının beklentileri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik oluşturulan araştırma soruları şu şekildedir:

1. Filyos Vadi Projesi hakkında halkın bilgi düzeyi nedir?
2. Filyos Vadi Projesi için halkın memnuniyet düzeyi nedir?
3. Projenin kentin kalkınmasındaki rolü halkın beklentileriyle örtüşmekte midir?
4. Proje sürecinde oluşabilecek muhtemel kent ve çevre sorunlarına dair halkın kaygı düzeyi nedir?

Bu araştırma soruları kapsamında halkın bilgi düzeyinin ölçülebilmesi için 4 adet, halkın memnuniyet düzeyinin anlaşılabilmesi için 11 adet, kalkınmaya yönelik 13 adet, kent ve çevre sorunlarına ilişkin 17 adet ifade verilmiş toplamda 45 ifadeyle katılımcıların tutumları ölçülmeye çalışılmıştır.

Saha çalışması Kasım 2021 ve Ocak 2022 tarihleri arasında gönüllük esaslı çerçevesinde yürütülmüş ve veriler SPSS programı aracılığıyla işlenerek temel istatistik testler yapılmış ve bulgular yorumlanmıştır.

3.3. Bulgular

3.3.1. Demografik bulgular.

Tablo 2'ye göre, 516 katılımcının %62,8'i erkek, %37,2'si kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Bu aradaki yüksek farkın en önemli sebebi kentte günlük hayatta kadın görünürlüğünün oldukça düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca araştırmacı tarafından çalışma esnasında gözlemlenen ve bu duruma sebep gösterilebilecek en önemli faktörlerden biri Filyos beldesinde yaşayan kadınların istihdam oranının düşüklüğüdür. Bunun yanı sıra sosyal hayat açısından kentin kadınlara fırsat vermiyor olması duruma ikinci sebep olarak gösterilebilir. Bu durum yine araştırma gözlemlerinden olan ve kent merkezinde bulunan kahvehanelerinin belli bir yaş üzerindeki erkekler tarafından sosyalleşme aracı olarak kullanılıyor olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 2*Katılımcıların Cinsiyeti*

Cinsiyet	Frekans	Geçerli yüzde (G.Y.)	Kümülatif yüzde (K.Y.)
Erkek	324	62,8	62,8
Kadın	192	37,2	100,0
Toplam	516	100,0	

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3'te de kentte yaşayan halkın yaş ortalamasının yüksekliği bu durumu destekler niteliktedir ki katılımcıların %40,4'ü yani büyük çoğunluğu 46 yaş ve üzerindeki katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 3*Katılımcıların Yaşı*

Yaş aralığı	Frekans	Geçerli yüzde	Kümülatif yüzde
18-25	71	13,8	13,8
26-35	99	19,2	33,0
36-45	137	26,6	59,6
46+	208	40,4	100,0
Toplam	515	100	
Boş bırakılan değer	1		
Toplam	516		

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 4 ve 5'e göre araştırmaya katılanların %65,4'ü evli bireylerden oluşmaktadır. Ayrıca yine katılımcıların %49,1'i iki veya daha fazla çocuğa sahiptir. Tablo 3'te katılımcıların yaş ortalamasının yüksekliği daha önce de belirtildiği üzere dikkat çekmektedir. Tablo 3, 4 ve 5'teki sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde Filyos halkının geleneksel Türk aile yapısından uzak olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 4*Katılımcıların Medeni Durumu*

Medeni durum	Frekans	Geçerli yüzde	Kümülatif yüzde
Evli	337	65,4	65,4
Bekar	177	34,4	99,8
Toplam	515	100,0	100,0
Boş bırakılan değer	1		
Toplam	516		

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 5*Çocuk Sayısı*

Çocuk sayısı	Frekans	Geçerli yüzde	Kümülatif yüzde
0	183	35,5	35,5
1	79	15,3	50,9
2+	253	49,1	100,0
Toplam	515	100,0	
Boş bırakılan değer	1		
Toplam	516		

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların meslek ve gelir düzeyleri incelendiğinde (Tablo 6 ve 7) ise beldenin düşük nüfusuna ve emekli sayısının fazla olmasına karşılık meslek ve gelir düzeyleri için verilen yanıtlarda çeşitlilik göze çarpmaktadır. Alan araştırması sürecindeki gözlemlere dayanarak diğerk seçeneği daha çok emeklilerden oluşmaktadır ve esnafların büyük bir kısmı emeklidir.

Tablo 6*Katılımcıların Meslek Durumu*

Meslekler	Frekans	Geçerli yüzde	Kümülatif yüzde
Kamu sektörü	135	26,2	26,2
Özel sektör	170	33,0	59,2
Esnaf	110	21,4	80,6
Diğerk	100	19,4	100,0
Toplam	515	100,0	
Boş bırakılan değer	1		
Toplam	516		

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 7*Katılımcıların Gelir Düzeyi*

Gelir düzeyi	Frekans	Geçerli yüzde	Kümülatif yüzde
0-3000	178	34,6	34,6
3001-5000	217	42,2	76,8
5001+	119	23,2	100,0
Toplam	514	100,0	
boş bırakılan değer	2	34,6	
Toplam	516		

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

3.3.2. Diğer bulgular.

Halkın projeye ilişkin bilgi düzeyini tespit etmek amacıyla hazırlanmış ifadeler için alınan cevaplar analiz edildiğinde Tablo 8 göstermektedir ki her üç ifade yani proje ve amaçlarına yönelik oluşturulmuş ifadeler için halkın bilgi düzeyi sırasıyla %78,3; %75,4; ve %73,4 şeklindedir. Bu sonuca göre halkın projeye ilişkin belli bir bilgi düzeyinde olduğu söylenebilir. Bu durum aynı zamanda kentte alınan kararlar noktasında ve yapılan projelere yönelik halkın ilgisiz kalmadığıyla yorumlanabilmektedir.

Tablo 8

Katılımcıların Bilgi Düzeyi

	Evet			Hayır			Kararsızım		
	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.
Halkın bilgi düzeyi 1	404	78,3	78,3	111	21,5	99,8	1	0,2	100
Halkın bilgi düzeyi 2	389	75,4	75,4	125	24,2	99,6	2	0,4	100
Halkın bilgi düzeyi 3	378	73,4	73,4	136	26,4	99,8	1	0,2	100

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Yine halkın projeye ilgili memnuniyet düzeyinin anlaşılabilmesi için hazırlanan ifadelerle yönelik cevapların tamamı için ortak bir değerlendirme yapılacak olursa, Tablo 9’da da görüldüğü üzere katılımcılar için %60’ın üzerinde bir memnuniyet düzeyi göze çarpmaktadır. Bilhassa 3,5 ve 6. İfadeler için katılımcıların memnuniyet düzeyinin en yüksek seviyede olduğu ve hatta %80’nin üzerine çıktığı görülmektedir. Söz konusu ifadeler birlikte değerlendirildiğinde halk nezdinde projenin bilhassa Türkiye’nin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacağına dair algının daha yüksek olduğunun altı çizilmelidir.

Tablo 9

Katılımcıların Memnuniyet Düzeyi

	Evet			Hayır			Kararsızım		
	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.
Halkın memnuniyet düzeyi 1	325	63,1	63,1	170	33	96,1	20	3,9	100
Halkın memnuniyet düzeyi 2	339	65,7	65,7	176	34,1	99,8	1	0,2	100
Halkın memnuniyet düzeyi 3	428	82,9	82,9	87	16,9	99,8	1	0,2	100

Halkın memnuniyet düzeyi 4	396	76,9	76,9	114	22,1	99	5	1	100
Halkın memnuniyet düzeyi 5	420	81,4	81,4	91	17,6	99	5	1	100
Halkın memnuniyet düzeyi 6	430	83,3	83,3	83	16,1	99,4	3	0,6	100
Halkın memnuniyet düzeyi 10	361	70	70	148	28,7	98,6	7	1,4	100
Halkın memnuniyet düzeyi 11	405	78,5	78,5	110	21,3	99,8	1	0,2	100

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Tablo 10’da sonuçları verilen 17 ifade proje sürecinde oluşabilecek muhtemel kentleşme ve çevreye sorunlarını içeren ifadelerden oluşmaktadır. Söz konusu projeye dayandırılabilir muhtemel kent ve çevre sorunlarına dair hazırlanmış olan ifadelerden biri olan ve halkın en yüksek kaygı düzeyine sahip olduğu görölen 2. ifadeye göre, canlıların yaşam alanının zarar göreceğini düşünen katılımcı oranı %72,5 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç katılımcılarının önemli bir kısmının çevreye verilecek zarar noktasında endişe duyduğunu ortaya çıkarmaktadır. Buna ek olarak proje sonrasında kentte oluşabilecek muhtemel nüfus artışı için oluşturulmuş ifadeye yönelik kararsız katılımcı sayısının yüksekliği (%18,4) de oldukça dikkat çekicidir.

Oluşabilecek çevresel sorunlar için önlem alınıp alınmadığına dair 7. ifadeye verilen cevaplarda evet ve hayır cevabı veren katılımcıların birbirlerine eşit sayıda olduğu (%44,4) görölmektedir ki katılımcıların öte yandan %11,2’sinin de kararsız kaldıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 10

Kent ve Çevre Sorun

	Evet			Hayır			Kararsızım			Top.	Boş değer	Top.
	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.			
Kent çevre sorun 1	327	63,6	63,6	165	32,1	95,7	22	4,3	100	514	2	516
Kent çevre sorun 2	374	72,5	72,5	136	26,4	98,8	6	1,2	100	516	0	516
Kent çevre sorun 3	207	40,3	40,3	294	57,2	97,5	13	2,5	100	514	2	516
Kent çevre sorun 4	314	60,9	60,9	201	39	99,8	1	0,2	100	516	0	516
Kent çevre sorun 5	195	37,9	37,9	314	61,1	99	5	1	100	514	2	516
Kent çevre sorun 6	346	67,2	67,2	166	32,2	99,4	3	0,6	100	515	1	516
Kent çevre sorun 7	226	44,4	44,4	226	44,4	88,8	57	11,2	100	509	7	516
Kent çevre sorun 8	366	71,1	71,1	146	28,3	99,4	3	0,6	100	515	1	516
Kent çevre sorun 9	323	62,8	62,8	189	36,8	99,6	2	0,4	100	514	2	516
Kent çevre sorun 10	284	55	55	229	44,4	99,4	3	0,6	100	516	0	516
Kent çevre sorun 11	338	65,8	65,8	174	33,9	99,6	2	0,4	100	514	2	516
Kent çevre sorun 12	331	68,2	68,2	59	12,2	80,4	95	18,4	100	485	31	516
Kent çevre sorun 13	311	60,3	60,3	202	39,1	99,4	3	0,6	100	516	0	516
Kent çevre sorun 14	351	68,2	68,2	159	30,9	99	5	1	100	515	1	516

Kent çevre sorun 15	268	52	52	245	47,6	99,6	2	0,4	100	515	1	516
Kent çevre sorun 16	252	50,6	50,6	177	35,5	86,1	69	13,9	100	498	18	516
Kent çevre sorun 17	283	55,1	55,1	229	44,6	99,6	2	0,4	100	514	2	516

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Tablo 11'den de anlaşılacağı üzere, katılımcıların %79'u bu proje sürecinin Filyos'ta daha hızlı bir kentleşmeye neden olacağını ifade etmiş görünmektedir. Buna ek olarak da yine katılımcıların %78, 9' u da projenin Karadeniz sahil ülkelerindeki ithalat ve ihracatın artması noktasında katkı sağlayacağını düşünmektedir. Ayrıca projenin tanıtımını yeterli bulmayanların (%56,8) oranı yeterli bulanların (%41,9) oranından daha yüksektir.

Tablo 11

Projenin Kent Kalkınmasına Katkısı

	Evet			Hayır			Kararsızım			Top.	B.D.	Top.
	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.	F	G.Y.	K.Y.			
Kalkınma 1	407	79	79	98	19	98,1	10	1,9	100	515	1	516
Kalkınma 2	407	78,9	78,9	104	20,2	99	5	1	100	516	0	516
Kalkınma 3	319	61,8	61,8	196	38	99,8	1	0,2	100	516	0	516
Kalkınma 4	379	73,6	73,6	85	16,5	90,1	51	9,9	100	515	1	516
Kalkınma 5	384	74,4	74,4	126	24,4	98,8	6	1,2	100	516	0	516
Kalkınma 6	251	48,6	48,6	236	45,7	94,4	29	5,6	100	516	0	516
Kalkınma 7	254	49,2	49,2	255	49,4	98,6	7	1,4	100	516	0	516
Kalkınma 8	216	41,9	41,9	293	56,8	98,6	7	1,4	100	516	0	516
Kalkınma 9	351	68	68	136	26,4	94,4	29	5,6	100	516	0	516
Kalkınma 10	349	67,6	67,6	161	31,2	98,8	6	1,2	100	516	0	516
Kalkınma 11	341	66,3	66,3	124	24,1	90,5	49	9,5	100	514	2	516
Kalkınma 12	385	74,6	74,6	127	24,6	99,2	4	0,8	100	516	0	516
Kalkınma 13	372	72,2	72,2	142	27,6	99,8	1	0,2	100	515	1	516

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Tablo 12'ye göre katılımcılara proje hakkında bilgiye sahip olup olmadıkları sorulduğunda evet cevabı verenlerin %66,1'inin erkeklerden %33,9'unun ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu katılımcı erkek sayısının daha yüksek olması nedenine dayandırılabilirken, kadın-erkek bilgi düzeyleri ayrı ayrı yorumlandığında katılımcı erkeklerin bilgi düzeyinin (%82,4) katılımcı kadınların bilgi düzeyinden (%71,4) yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 12*Cinsiyet- Halkın Bilgi Düzeyi İlişkisi*

Katılımcının cinsiyeti		Halkın bilgi düzeyi 1			Toplam
		Evet	Hayır	Kararsızım	
Erkek	Sayı	267	57	0	324
	Katılımcının cinsiyeti	82,40%	17,60%	0,00%	100,00%
	Halkın bilgi düzeyi 1	66,10%	51,40%	0,00%	62,80%
	Toplam	51,70%	11,00%	0,00%	62,80%
Kadın	Sayı	137	54	1	192
	Katılımcının cinsiyeti	71,40%	28,10%	0,50%	100,00%
	Halkın bilgi düzeyi 1	33,90%	48,60%	100,00%	37,20%
	Toplam	26,60%	10,50%	0,20%	37,20%
Toplam	Sayı	404	111	1	516
	Katılımcının cinsiyeti	78,30%	21,50%	0,20%	100,00%
	Halkın bilgi düzeyi 1	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	Toplam	78,30%	21,50%	0,20%	100,00%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Bilgi düzeyi gibi halkın memnuniyet düzeyinin de cinsiyetler arasında farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 13'te verilen sonuca göre değerlendirilecek olursa erkek-kadın arasındaki memnuniyet düzeyinin farklılaştığı göze çarpmaktadır. Erkek katılımcıların %72,2'si ifadeye olumlu bakış açısıyla yaklaşmışken, kadınlarda bu oran %54,7'ye düşmüştür. Bir diğer deyişle, ifadeye olumlu görüşte bulunanların %69'u erkeklerden oluşurken yalnızca %31'i kadınlardan oluşmuştur. Yani, projeye yönelik kadınlardan erkeklerden daha düşük memnuniyet düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Ortaya çıkan bu sonuç araştırmaya katılan kadınlardan erkekler göre daha az bilgi sahibi olmasına dayanılarak açıklanabilir. Ayrıca, kentte kadınlardan erkekler göre kamusal alanlarda daha az görünür olması bu sonuca gerekçe olarak gösterilebilir.

Tablo 13*Cinsiyet- Halkın Memnuniyet Düzeyi İlişkisi*

Katılımcının Cinsiyeti	Halkın memnuniyet düzeyi 2			Toplam	
	Evet	Hayır	Kararsızım		
Erkek	Sayı	234	90	0	324
	Katılımcının cinsiyeti	72,20%	27,80%	0,00%	100,00%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	69,00%	51,10%	0,00%	62,80%
	Toplam	45,30%	17,40%	0,00%	62,80%
Kadın	Sayı	105	86	1	192
	Katılımcının cinsiyeti	54,70%	44,80%	0,50%	100,00%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	31,00%	48,90%	100,00%	37,20%
	Toplam	20,30%	16,70%	0,20%	37,20%
Toplam	Sayı	339	176	1	516
	Katılımcının cinsiyeti	65,70%	34,10%	0,20%	100,00%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	Toplam	65,70%	34,10%	0,20%	100,00%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Yine bir başka önemli demografik bilgiye göre memnuniyet düzeyinin farklılaşıp farklılaşmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır ki bir öngörüyle gelir düzeyindeki artışın memnuniyet düzeyinin yükselmesinde etkili olabileceği düşüncesiyle hareket edilmiştir. Ancak çıkan sonuca göre orta düzey sayılabilecek gelir düzeyine sahip bireylerin en yüksek memnuniyet düzeyine sahip olduğu sonucuyla karşılaşılmıştır. Hatta en yüksek gelire sahip katılımcıların en düşük memnuniyet düzeyine sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 14*Katılımcının Gelir Düzeyi- Halkın Memnuniyet İlişkisi*

Katılımcının gelir düzeyi		Halkın memnuniyet düzeyi 2			Toplam
		Evet	Hayır	Kararsızım	
0-3000	Sayı	99	78	1	178
	Katılımcının gelir düzeyi	55,6%	43,8%	,6%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	29,4%	44,3%	100,0%	34,6%
	Toplam	19,3%	15,2%	,2%	34,6%
3001-5000	Sayı	148	69	0	217
	Katılımcının gelir düzeyi	68,2%	31,8%	0,0%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	43,9%	39,2%	0,0%	42,2%
	Toplam	28,8%	13,4%	0,0%	42,2%
5001+	Sayı	90	29	0	119
	Katılımcının gelir düzeyi	75,6%	24,4%	0,0%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	26,7%	16,5%	0,0%	23,2%
	Toplam	17,5%	5,6%	0,0%	23,2%
Toplam	Sayı	337	176	1	514
	Katılımcının gelir düzeyi	65,6%	34,2%	,2%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	65,6%	34,2%	,2%	100,0%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Halkın bilgi düzeyi 1 (katılımcıların proje hakkında genel bilgisi) ile memnuniyet düzeyi 2 (yöre halkının projeye dair mutluluk durumu) arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Tablo 15’te de görüldüğü üzere, proje hakkında bilgi sahibi olduğunu söylediği halde yöre halkının mutlu

olmadığını düşünenlerin oranı % 63,6'dır ki gözlemler sonucu denilebilir ki bu oran daha ziyade kentleşme ve çevre sorunlarıyla ilgili kaygı taşıyanlardan oluşmaktadır.

Tablo 15

Halkın Bilgi Düzeyi- Halkın Memnuniyeti

Halkın bilgi düzeyi 1		Halkın memnuniyet düzeyi 2			Toplam
		Evet	Hayır	Kararsızım	
Evet	Sayı	292	112	0	404
	Halkın bilgi düzeyi 1	72,3%	27,7%	0,0%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	86,1%	63,6%	0,0%	78,3%
	Toplam	56,6%	21,7%	0,0%	78,3%
Hayır	Sayı	47	63	1	111
	Halkın bilgi düzeyi 1	42,3%	56,8%	,9%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	13,9%	35,8%	100,0%	21,5%
	Toplam	9,1%	12,2%	,2%	21,5%
Kararsızım	Sayı	0	1	0	1
	Halkın bilgi düzeyi 1	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	0,0%	,6%	0,0%	,2%
	Toplam	0,0%	,2%	0,0%	,2%
Toplam	Sayı	339	176	1	516
	Halkın bilgi düzeyi 1	65,7%	34,1%	,2%	100,0%
	Halkın memnuniyet düzeyi 2	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	65,7%	34,1%	,2%	100,0%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Aşağıda verilen tablodaki (Tablo 16) önemli sonuçlardan biri de şöyledir: Katılımcıların %64,2'sinin söz konusu projeye birlikte Filyos Limanı'nın Karadeniz'in en nitelikli limanı olacağını düşünmelerine karşılık; proje sürecinin kentte hızlı ve çarpık kentleşmeye sebep olacağından endişelenenlerin oranı da %77,6 ile oldukça yüksektir.

Tablo 16*Halkın Memnuniyeti- Kentleşme Sorunları*

Halkın memnuniyet düzeyi 4		Kentsel sorunlar 1			Toplam
		Evet	Hayır	Kararsızım	
Evet	Sayı	253	124	17	394
	Halkın memnuniyet düzeyi 4	64,2%	31,5%	4,3%	100,0%
	Kentsel sorunlar 1	77,6%	75,2%	77,3%	76,8%
	Toplam	49,3%	24,2%	3,3%	76,8%
Hayır	Sayı	71	39	4	114
	Halkın memnuniyet düzeyi 4	62,3%	34,2%	3,5%	100,0%
	Kentsel sorunlar 1	21,8%	23,6%	18,2%	22,2%
	Toplam	13,8%	7,6%	,8%	22,2%
Kararsızım	Sayı	2	2	1	5
	Halkın memnuniyet düzeyi 4	40,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Kentsel sorunlar 1	,6%	1,2%	4,5%	1,0%
	Toplam	,4%	,4%	,2%	1,0%
Toplam	Sayı	326	165	22	513
	Halkın memnuniyet düzeyi 4	63,5%	32,2%	4,3%	100,0%
	Kentsel sorunlar 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	63,5%	32,2%	4,3%	100,0%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Tablo 17'ye göre yorum yapılmak istendiğinde anlaşılmaktadır ki, yapılacak limanın kente önemli bir gelir kaynağı olacağını düşünenlerin (%69,6) önemli bir kısmı (%84,3)da projenin bölgedeki eko-sisteme zarar vereceği kaygısını taşımaktadır.

Tablo 17

Halkın Memnuniyet Düzeyi-Kentsel Sorunlar

Halkın memnuniyet düzeyi 9		Kentsel sorunlar 14			Toplam
		Evet	Hayır	Kararsızım	
Evet	Sayı	296	127	2	425
	Halkın memnuniyet düzeyi 9	69,6%	29,9%	,5%	100,0%
	Kentsel sorunlar 14	84,3%	79,9%	40,0%	82,5%
	Toplam	57,5%	24,7%	,4%	82,5%
Hayır	Sayı	55	32	3	90
	Halkın memnuniyet düzeyi 9	61,1%	35,6%	3,3%	100,0%
	Kentsel sorunlar 14	15,7%	20,1%	60,0%	17,5%
	Toplam	10,7%	6,2%	,6%	17,5%
Toplam	Sayı	351	159	5	515
	Halkın memnuniyet düzeyi 9	68,2%	30,9%	1,0%	100,0%
	Kentsel sorunlar 14	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	68,2%	30,9%	1,0%	100,0%

Not. Tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve tabloda gruplandırılan sorular ekte verilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada Filyos Vadi Projesi'nin çevreye ve kente yönelik etkileri, yerel ve bölgesel kalkınmadaki rolüne dair halkın beklentileriyle yine kent halkının proje hakkındaki bilgi/memnuniyet düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik oluşturulan araştırma sorularına analiz sonuçlarıyla yanıt aranmaya çalışılmıştır. Belirlenen araştırma soruları çerçevesinde sonuçlar genel olarak değerlendirilmeye alınacak olursa;

Bu araştırmada katılımcılara ilk olarak Filyos Vadi Projesi ve amaçları hakkında bilgiye sahip olup olmadıkları sorulduğunda katılımcıların %73 üzerinde bir bilgi düzeyine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu noktada üniversitenin söz konusu dönemde yaptığı birçok çalışmada Filyos Vadi Projesi'nin adını geçirmiş olmasının etkili olduğu düşünölmektedir. Ayrıca bilgi sahibi olduğuna dair olumlu cevap veren katılımcıların %66,1'inin erkeklerden %33,9'unun ise kadınlardan olduğu görölmektedir. Projeye yönelik halkın memnuniyet düzeyi de yöneltilen ifadelere göre farklılık göstermiştir. Ek olarak, projenin kentlerinde olması hakkında tüm ifadeler için %63,1 üzerinde bir halk memnuniyeti söz konusudur. Bilhassa projenin Türkiye ekonomisine sağlayacağı katkıya yönelik oluşturulmuş ifadeler için memnuniyet oranının en az %81,4 oranında olduğu görölmektedir. Bu memnuniyet durumuna en büyük katkıyı sağlayanın ise araştırmanın yapıldığı süreçte TPAO'nun bölgede bir lojistik merkezi kurmak üzere harekete geçtiğine dair yapılan haberler olduğu söylenebilir. Araştırma esnasında yapılan gözlemlere dayanarak memnuniyetsizliğini dile getirenlerin daha ziyade balıkçılıkla geçimini sağlayanlar olduğu da görölmüştür.

Halkın projeye ilgili memnuniyet düzeyinde cinsiyetler arasında göze çarpan bir farklılık ortaya çıkmıştır. Erkek katılımcıların %72,2'si ifadeye olumlu cevap vermişken, kadınlarda bu oran %54,7'ye düşmüş görünmektedir. Böylece, ifade için olumlu görüşte bulunanların %69'u erkeklerden oluşurken yalnızca %31'i kadınlardan oluşmuştur. Yani, bu araştırma Filyos Liman Projesi için kadınların erkeklerden daha düşük memnuniyet düzeyine sahip olduğunu ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Bu sonuç kadınların daha fazla kent karar mekanizmalarına katılması gerekliliğini bir kez daha ortaya çıkarmış görünmektedir. Kentlerde kadın görünürlüğünün bugün bile hala artırılmaya ihtiyaç duyduğu da açıktır.

Yine bir başka önemli demografik bilgiye göre memnuniyet düzeyinin farklılaşıp farklılaşmadığına dair yöneltilen soru için çıkan sonucun oldukça dikkat çekici olduğunun altı

özellikle çizilebilir. Çünkü analiz sonucuna göre orta düzey gelir düzeyine sahip bireylerin en yüksek memnuniyet düzeyine sahip olduğu sonucuyla karşılaşılmıştır. Hatta en yüksek gelire sahip katılımcıların en düşük memnuniyet düzeyine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuç katılımcıların projeye ilgili Türkiye ekonomisine sağlayacağı katkıya yönelik olumlu algısıyla birlikte değerlendirildiğinde oldukça tezatlık teşkil etmektedir.

Bu araştırmadaki önemli sonuçlardan biri de katılımcıların %64,2'sinin söz konusu projeye Filyos Limanı'nın Karadeniz'in en nitelikli limanı olacağını düşünmeleridir. Diğer taraftan proje sürecinin kentte hızlı ve çarpık kentleşmeye sebep olacağından endişe eden katılımcıların oranı %77,6 ile de bir hayli yüksek görünmektedir. Yine araştırmaya dâhil olan katılımcıların en çok kaygı duyduğu konunun projenin muhtemel çevre sorunları yaratmasına dair olduğu görülmektedir ki oluşabilecek çevre sorunlarına dair önlem alınabilmesi için bir politika geliştirilip geliştirilmediğine dair görüş belirtmeleri istendiğinde katılımcıların büyük oranda kararsız kaldıkları ortaya çıkmıştır. Bu konuda halkın kent yönetimlerine karşı güven duygusunun tazelenmesi gerekliliğinin altı çizilmek istenmektedir. Yine yapılan gözlemlere dayanılarak, halkın en büyük güven sorunu yaşadığı konulardan birinin de yaratılması planlanan önemli istihdam alanıyla ilgili olduğu söylenebilir. Burada genel kanaatin istihdam edileceklerin kent halkı nüfusundan ziyade farklı illerden gelecek bireylere alan yaratacağı yönündedir.

Tüm bu sonuçlar ışığında ve araştırma verilerine dayanılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Demokrasinin bir gereği olarak halkın kent yönetimine katılım göstermesi, halkın yaşadığı kenti sahiplenmesinde çok önemli bir etkidir. Araştırma verileri ve yapılan gözlemlerden anlaşılan halkın projeye yönelik bilgiye kendi imkânlarıyla ulaştığıdır. Bu durum da gerçek olmayan çok fazla farklı ve kirli bilginin halka yayılmasına sebebiyet vermiştir. Bu noktada kent yönetimleri tarafından kent politikalarına halkın entegrasyonunun sağlanmasına ve halkın görüşlerinin göz önünde bulundurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
- Yine araştırma gözlemlerine dayanılarak bölgede yerel yönetimler ve kent aktörleri arasında da projeye yönelik görüş farklılıkları olduğu ve siyasi söylemlerin ağırlık kazandığı düşünülmektedir. Bu durum halkın kaygı duygusu yaşamamasına neden olduğundan kent aktörleri

arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi ve halka güven duygusunun aşılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Halka olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda yerel basının konuyla ilgili gerekli araştırmaları doğru kaynaklara ulaşarak yapması ve bölge için bu denli önemli bir projenin konu olacağı daha fazla haber kaynağını halka ulaştırılmasının önemli olduğunun altı özellikle çizilmek istenmektedir.

- Kentte projeye ilgili hem bilgi hem memnuniyet düzeyi noktasında cinsiyete yönelik tespit edilmiş olan farklılıklar kent yönetiminde kadınların yönetime dâhil edilmesinin gerekli olduğunu göstermektedir. Zira kentte kadınların daha fazla karar alma süreçlerine katılımları hususu göz ardı edilmiş görünmektedir. Kent aktörlerinin kapasitelerini cinsiyete duyarlı olarak geliştirmesinin yanı sıra bu konuda ortaklıkların kurulması da önemlidir. Bu noktada en önemli görev ve sorumluluk da yine kent yöneticilerine ve kent aktörlerine düşmektedir.

Son olarak, nüfusun büyük bir kesiminin kentlerde yaşadığı göz önünde bulundurulursa dünyada bugün gelinen noktada, kentlerin sahip olduğu her türlü birikimle oluşturulacak kamu politikaları kadar bunların süreçlerinin yönetimi de kentlerin ve dolayısıyla ülkelerin kalkınmasında hayati bir önem taşımaktadır. Türkiye'nin en büyük limanlarından biri olması planlanan Filyos Limanı, Türkiye'nin hatta Karadeniz kıyı ülkelerinin önemle üzerinde durduğu ulusal bir yatırım projesidir. Çalışmada sıklıkla değinildiği üzere yerel düzeyde kalkınmanın önünü açacak her türlü projede halkın desteğinin alınması, sürecin başarısına önemli bir katkı sağlayacaktır. Halkın politika süreçlerine katkısının sağlanması demokrasinin de bir gereği olarak düşünülmeli, memnuniyet düzeyinin halkın kente yönelik hissedeceği aidiyet duygusunu pekiştireceği de unutulmamalıdır.

Kaynakça

Battal, Y. (2011). *Kalkınma politikalarında değişim, bölgesel kalkınma ajansları* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Ersoy, M. ve Şengül, T. (1997). Kalkınma kurumlarında kentler, *İktisat Dergisi*, 70-78.

Çaycuma Belediyesi (2022). *Filyos çayı ve vadisi hakkında bilgi*. Erişim Tarihi: 01.09.2022, <https://caycuma.bel.tr/filyos-cayi-ve-vadisi/>.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (2022). *Filyos vadisi projesi*. Erişim Tarihi: 14.09.2022, <https://www.filyosvadisi.com>.

Han, E. ve A. Kaya (2006). *Kalkınma ekonomisi: teori ve politika*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2017). *İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması raporları*. Erişim Tarihi: 07.10.2022, <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege>.

TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022). *İlçerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması raporları*. Erişim Tarihi: 07.10.2022, <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege>.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). *Dış ticaret istatistikleri*. Erişim Tarihi: 07.10.2022, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1>.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). *Nüfus ve demografi*. Erişim Tarihi: 07.10.2022, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1>.

Ekler

1. Filyos vadi projesi hakkında bir bilginiz var mıdır?
2. Filyos vadi projesinin yapılma amacı hakkında bilginiz var mıdır?
3. Projenin yapımı ve geliştirilmesinde Karadeniz de bulunan doğal gaz rezervi sizce etkili olmuş mudur?
4. Filyos Vadisi projesinin hangi bölgeleri kapsadığını biliyor musunuz?
5. Bu projenin bireysel olarak size maddi ve manevi bir değer kazandıracağını düşünüyor musunuz?
6. Yöre halkının bu projeden mutlu olduğunu düşünüyor musunuz?
7. Bu proje ulusal ve uluslararası taşımacılık ve ticaretin geliştirilmesine katkı sağlar mı?
8. Bu projeye, Filyos limanının Karadeniz'in en nitelikli limanı olacağını düşünüyor musunuz?
9. Türkiye'nin ilk mega endüstri bölgesi olarak adlandırılan üzerinde önemle durulduğu yatırım projesinin ekonomiye önemli ölçüde katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
10. Bu projenin, Türkiye lojistiğine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
11. Projenin kentte ve bölgede işsizliği azaltacağını düşünüyor musunuz?
12. Projenin kent ve bölge halkına iş imkânı/ istihdam sağlama açısından faydalı olacağını düşünüyor musunuz?
13. Projenin kente önemli bir gelir kaynağı olabileceğini düşünüyor musunuz?
14. Bu proje ülkemizin dünyada bir lojistik merkezi olmasına katkı sağlayabilir mi?
15. Bu proje, uluslararası taşımacılığı geliştirecek midir?
16. Bu proje kent için daha hızlı bir kentleşmeye sebep olur mu?
17. Bu projenin, Karadeniz sahil ülkelerinde ithalat ve ihracatın artması noktasında katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
18. Bu proje sonucunda ülkemizin deniz taşımacılığının maliyetlerinde azalma olacağını düşünüyor musunuz?
19. Bölgeye bu proje gerçekleştirildikten sonra yeni yatırımlar yapılacağını düşünüyor musunuz?
20. Bu proje başladığından beri halkın ticaretten elde ettiği ekonomik gelirine olumlu bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
21. Siz bu proje sonrasında Çaycuma ilçesi ve çevresine yatırım yapmayı düşünür müsünüz?
22. Bu proje için yatırım imkânları sizce yeterli midir?
23. Bu projenin tanıtımının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
24. Bu projenin bölgenin ulusal düzeyde tanınmasına yardımcı olabileceğini düşünüyor musunuz?
25. Bu projenin bölgenin uluslararası düzeyde tanınmasına yardımcı olabileceğini düşünüyor musunuz?
26. Bu Projenin kent/ bölge turizmine olumlu yönde katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
27. Bu projenin tamamlanmasıyla birlikte kentte ekonomik ve sosyal refahın artmasına katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?

28. Bu projenin Zonguldak deniz açıklarında bulunan doğal gazın çıkartılmasını kolaylaştırıp katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
29. Bu proje ile endüstri bölgesinin hızlı çarpık kentleşmeye sebep olacağından endişeli misiniz?
30. Filyos deltası birçok canlıya yaşam alanı sağlamaktadır. Peki, Filyos vadi projesinin faaliyete geçmesiyle canlıların yaşam alanları zarar görür mü?
31. Bu projede ortaya çıkan atıkların yönetimi için politika geliştirildiğini düşünüyor musunuz?
32. Bu projenin tarıma elverişli bir bölgede olması sebebiyle tarımsal faaliyetlere olumsuz bir etkisi olur mu?
33. Bu projenin tarıma elverişli bir bölgede olması sebebiyle tarımsal faaliyetlere olumlu bir katkısı olur mu?
34. Bu proje ile balıkçılık yaparak geçimini sürdüren insanların gelir kaynaklarına olumsuz etkisi olur mu?
35. Sizce bu proje gerçekleştirilirken çevreye zarar verebilecek durumlar için önlemler alınmış mıdır?
36. Filyos çeşitli göçmen kuş türlerini uğrak yeridir. Bu proje ile göçmen kuşların buradaki durak noktasının zarar göreceğini düşünüyor musunuz?
37. Bu proje Zonguldak ve çevresinde kapsamaktadır. Bu proje ile çevre illerinin ormanlık alanlarının olumsuz yönde etkileneceğini düşünüyor musunuz?
38. Kentin, bu proje için fiziki altyapı ve imkanlarını karşılayabilecek düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?
39. Zonguldak, madencilik sektöründeki daralmaya bağlı olarak 2000'li yıllardan itibaren göç veriyor ve aşağı filyos havzasında yapılacak yatırımlar Zonguldak için önemli bir istihdam sahası oluşturması bekleniyor, sizce bu çalışma sayesinde vermiş olduğumuz göçlerin geri gelmesi sağlanabilir mi?
40. Bu projenin hayata geçmesiyle Filyos'un liman kenti olması kentin nüfus artışına sebep olabilir mi?
41. Bu projenin tamamlanmasından sonra kentte yaşanan göç düzeyinde azalma olacağını düşünüyor musunuz?
42. Bu projenin ekosisteme zararının dokunacağını düşünüyor musunuz?
43. Projenin yapılması esnasında doğal güzelliklerin yanı sıra kültürel değerlerin korunacağını düşünüyor musunuz?
44. Bu projenin boğazların trafik yükünü hafifletmeye yardımcı olacağını düşünüyor musunuz?
45. Bu proje sonrası için bölgede (Zonguldak ve çevresi) denizyolu, demiryolu, karayolu ve havayolu imkânlarının yeterli alt yapıya sahip olduğunu düşünüyor musunuz?

Extended Summary

The phenomenon of liftoff has been most discussed in its economic dimension until recently. However, development also includes the social and environmental dimension, which was previously ignored and is decisively coming to the fore today. Public satisfaction is an important factor in the success of public policies created at the local level for the development of cities. In order for the satisfaction of the public to be measured, it is necessary that the public has a certain level of knowledge. In this study, which was created based on this idea, it was aimed to measure the general knowledge and satisfaction level of the public about the Valley Project in Filyos city first. Secondly, it was tried to identify the possible problems that may arise for the city during and after the project process and the contribution of the project to the development of the city. Accordingly, the research questions of the study are listed below:

1. To what extent is the level of public knowledge about the Filyos Valley Project?
2. What is the level of public satisfaction for the Filyos Valley Project?
3. Does the role of the project in the development of the city coincide with the expectations of the public?
4. What is the level of public concern about possible urban and environmental problems that may occur during the project process?

Planned to be one of the largest ports in Turkey, Filyos Port is a national investment project located in the Filyos Investment Basin and on which Turkey attaches great importance. The port will ensure that Turkey is an important logistics transit area between the Mediterranean Basin and the countries north of the Black Sea and has the capacity to provide an important economic income to the country's economy. Filyos port and the Black Sea, Romania, Ukraine, Russia and Georgia to be established between the ports of the regular ships and Ro-Ro lines, the cooperation between these ports and the volume is expected to increase. The two most important points here are the connection of the Filyos Port and the logistics center to the main railway line of Turkey and the protection and monitoring of the ecological balance of the Filyos Valley. With this project, it is also aimed to prevent floods and floods that often occur in the region.

Zonguldak, the province to which Filyos is connected, received 20,883 migrations in terms of the number of people between the years 2020-2021 and Decamped 21,991. Thus, according to

the migration movements of Zonguldak within a year, the net migration rate was calculated as -1.9% (Turkish Statistical Institute, 2022). According to the Socio-Economic Development Ranking of Provinces (SEGE) 2017 data, Zonguldak is 28th in the Turkish ranking. When the said index is also evaluated with the employment dimension, Zonguldak has values above the average of Turkey. For example, while the labor force participation rate in Zonguldak is 55.3%, this rate is calculated as 50.8% throughout Turkey. Again, the ratio of the working-age population to the total population in Zonguldak is 70.4%, which is higher than the Turkish average (67.8%) (TC Ministry of Industry and Technology, 2017). Again, according to the SEGE Ranking of the Districts in 2022, the district of Caycuma, to which the resort of Filyos is connected, is the 3rd in Turkey. The tier is in the developed districts, which is also 308 in the general ranking. It is seen that he is ranked next. In addition, Caycuma is the 4th among the districts in Zonguldak. Dec. It is located next (TC Ministry of Industry and Technology, 2022). October August 2022, Turkey has an income of 21.337.300 thousand US dollars, while Zonguldak has a share of 67.040 thousand US dollars, which is higher than all the provinces in the TR 81 region.

One of the most important findings obtained as a result of the field research conducted in the city of Filyos is that the level of knowledge and satisfaction of the public about the project in general is at a certain level, and it was also found that a significant part of the participants have a positive opinion about the project. According to the answers of the participants, it can be said that the biggest concern of the public is the possible problems that may arise regarding the environment and urbanization.

It has been revealed that the level of satisfaction of the public differs between the sexes, as decisively as in the level of knowledge. While 72.2% of the male participants responded positively to the statement, this ratio seems to have decreased to 54.7% in women. Differences in gender in terms of both knowledge and satisfaction level about the project in the city reveal that the city administration needs to include women in the management. Because the needs of women in the city seem to be ignored. It is important to establish partnerships in this regard, as well as to develop the capacities of urban actors in a gender-sensitive manner. At this point, the most important duty and responsibility falls on the city administrators and city actors. While it is a matter of curiosity whether the level of satisfaction differs according to another important demographic information in the research, it can be underlined that the result is remarkable.

One of the most important results of this research is that 64.2% of the participants think that Filyos Port will be the most qualified port of the Black Sea with the project in question. On the other hand, the proportion of participants who are concerned that the project process will cause rapid and distorted urbanization in the city seems to be quite high with 77.6%. Again, it seems that the issue that the participants involved in the study are most concerned about is that the project will create possible environmental problems, and when asked to express an opinion on whether a policy has been developed to take measures against environmental problems that may occur, it turned out that the participants remained largely undecided. In this regard, it is particularly desirable to underline the necessity of renewing the public's sense of trust towards the city governments. Again, based on the observations made, it can be said that one of the issues on which the public has the biggest trust problem is related to the important employment area planned to be created. It has been observed that the general opinion here is that it will contribute to individuals who will come from different provinces for employment, rather than the population of urban people.

Finally, considering that a large part of the population lives in cities, at the point reached in the world today, the management of their processes, as well as the public policies to be formed with all kinds of accumulations of cities, is of vital importance in the development of cities and therefore countries. Filyos Port, which is planned to be one of the largest ports in Turkey, is a national investment project that Turkey and even the Black Sea coastal countries emphasize. As it is frequently mentioned in the study, getting the support of the public in all kinds of projects that will pave the way for development at the local level will make an important contribution to the success of the process. In addition, the contribution of the people to the policy processes should be considered as a requirement of democracy, and it should not be forgotten that the level of satisfaction will reinforce the sense of belonging that the people will feel towards the city.